

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 717/2007 par viesabonēšanu publiskajos mobilo telefonsakaru tīklos Kopienā un Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem”

COM(2008) 580 galīgā redakcija – 2008/0187 (COD)

(2009/C 182/12)

Galvenais ziņotājs: **HENCKS KGS**

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2008. gada 6. novembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 717/2007 par viesabonēšanu publiskajos mobilo telefonsakaru tīklos Kopienā un Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem”

COM(2008) 580 galīgā redakcija – 2008/0187 (COD).

Komitejas Birojs 2008. gada 21. oktobrī uzdeva Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par šo jautājumu.

Nemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 450. plenārajā sesijā, kas notika 2009. gada 14. un 15. janvārī (2009. gada 15. janvāra sēdē), iecēla HENCKS kgu par galveno ziņotāju un ar 132 balsīm par un 1 balsīm pret pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi.

1.1. Regulas (EK) Nr. 717/2007 mērķis – panākt, lai mobilo telefonsakaru lietotāji viesabonēšanā nemaksātu pārāk augstu cenu par izejošiem vai ienākošiem zvaniem – kopumā ir sasniegts; Eiropas tarifu pašreiz izmanto 400 miljoni lietotāju.

1.2. Tomēr Komisija uzskata, ka kopš minētās regulas stāšanās spēkā balss zvanu viesabonēšanas tarifa likmes attīstība Kopienā nav pietiekami pārliecinoša, lai varētu uzskatīt, ka bez regulētām cenām pēc 2010. gada vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā saglabāsies konkurence; vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenas salīdzinājumā ar regulā noteikto robežvērtību nav pietiekami pazeminājušās, lai veicinātu konkurenci.

1.3. Lai lietotāji būtu pārliecināti, ka viņiem nav jāmaksā pārāk augsta cena par izejošo vai ienākošo zvanu viesabonēšanā, Komisija galvenokārt ierosina

— pagarināt Regulas Nr. 717/2007 termiņu līdz 2013. gada 30. jūnijam,

— pagarinājuma periodā turpināt minūtes tarifa maksimālās likmes samazināšanu par 0,03 euro gadā,

— noteikt maksimālos viesabonēšanas tarifus īsziņām (vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā) un datu pārraidīšanai (vairumtirdzniecībā).

1.4. EESK atzinīgi vērtē balss zvanu viesabonēšanas maksimālo tarifu atkārtotu pazemināšanu un uzskata, ka šie tarifi ir samērīgi un atbilstīgi.

1.5. Komiteja atzinīgi vērtē arī mazumtirdzniecības maksimālā Eiropas tarifa noteikšanu īsziņām un vairumtirdzniecības cenas maksimālās robežvērtības noteikšanu.

1.6. Datu pārraides viesabonēšanas pakalpojumu jomā EESK pauž nožēlu, ka priekšlikums par cenu pazemināšanu attiecas tikai uz vairumtirdzniecības cenām, lai gan nepietiekamas konkurences dēļ arī mazumtirdzniecības cenas ir pārāk augstas.

1.7. Lai uzlabotu patērētāju tiesību aizsardzības un cenu pārredzamības līmeni, EESK uzskata, ka ir obligāti jānostiprina patērētāju tiesības būt informētiem.

2. Vispārēja informācija.

2.1. Eiropas Savienības Padome 2006. gada 23. un 24. martā secināja, ka informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) politiku mērķtiecīgai, efektīvai un integrētai īstenošanai Eiropas un valstu līmenī ir būtiska nozīme, lai sasniegtu atjauninātās Lisabonas stratēģijas izaugsmes un ražīguma mērķus, un šajā sakarā uzsvēra, ka ir būtiski samazināt pārrobežu mobilo telefonsakaru tarifus.

2.2. Komisija jau vairākkārt ir norādījusi uz pārāk augstajām mazumtirdzniecības cenām, ko publisko mobilo telefonsakaru tīklu lietotāji maksā, kad savus mobilos tālruņus izmanto, ceļojot Kopienas teritorijā (viesabonēšanas tarifi), un kam par iemeslu ir gan augstie vairumtirdzniecības tarifi, ko piemēro ārvalstu apmeklēto sakaru tīklu operatori, gan daudzos gadījumos arī mazumtirdzniecības augstie uzcenojumi, ko piemēro klienta sakaru tīkla operators.

2.3. Tiesiskajā regulējumā par elektroniskajiem sakariem, kas pieņemts 2002. gadā, dalībvalstu pārvaldes iestādēm nav paredzēti pietiekami mehānismi, lai īstenotu efektīvus pasākumus, kas ļautu samazināt pārāk augstās viesabonēšanas cenas Kopienā.

2.4. Līdz ar to Eiropas Savienība saskaņā ar EK dibināšanas līguma 95. pantu iejaucās tirgū, pieņemot regulu ⁽¹⁾, ar kuru no 2007. gada 1. septembra līdz 2010. gada 30. septembrim nosaka

— minūtes tarifa maksimālo robežvērtību vairumtirdzniecības līmenī,

— maksimālo “Eiropas tarifu” mazumtirdzniecības līmenī,

ko mobilo telefonsakaru operatori, sniedzot starptautiskās viesabonēšanas pakalpojumus, ir tiesīgi piemērot balss zvaniem ar savienojuma uzsākšanu un savienojuma pabeigšanu Kopienas robežās.

2.5. Atzinumā par šo tematu ⁽²⁾ EESK atbalstīja priekšlikumu un secināja, ka Eiropas Savienības iejaukšanās ir vajadzīga, samērīga un turklāt palielina patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, nostiprinot patērētāju tiesības piekļūt informācijai, pateicoties pārredzamībai, un aizsargājot viņu ekonomiskās intereses ar mehānismu, kas nosaka viesabonēšanas tarifu maksimālo robežvērtību mobilajiem balss zvaniem starp dalībvalstīm.

2.6. Eiropas Parlaments atbalstīja kopīgu pieeju uz noteiktu laika periodu, taču prasīja, lai atbilstoši novērtējumam, kas Komisijas jāveic līdz 2008. gada 3. decembrim, būtu iespējams pagarināt šīs pieejas termiņu vai to grozīt, un lai tiktu novērtēta regulas ietekme uz mazajiem mobilo telefonsakaru pakalpojumu sniedzējiem Kopienā un to nozīme Kopienas viesabonēšanas pakalpojumu tirgū.

2.7. Ņemot vērā, ka papildus balss sakariem aizvien vairāk tiek izmantoti jauni mobilo datu pārraides pakalpojumi, Eiropas Parlaments aicināja Eiropas Komisiju uzraudzīt datu viesabonēšanas pakalpojumu, tostarp SMS (īsziņu pakalpojumi) un MMS

(multivides ziņojumu pakalpojumi) pakalpojumu tirgus attīstību Kopienā.

3. Komisijas priekšlikums.

3.1. Regulas priekšlikuma pamatā ir paziņojums ⁽³⁾, kurā apkopoti Regulas Nr. 717/2007 darbības pārskatīšanas rezultāti, kā arī divi Komisijas darba dokumenti ⁽⁴⁾.

3.2. Pamatojoties uz šiem dokumentiem, balss zvanu tarifi viesabonēšanā vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības līmenī ir tikai nedaudz zemāki par Regulā Nr. 717/2007 noteikto maksimālo robežvērtību un tādēļ neveicina konkurenci.

3.3. Īsziņu un datu viesabonēšanas pakalpojumi veido attiecīgi 12,3 % un 8,6 % no ieņēmumiem viesabonēšanas jomā. Neraugoties uz politisko spiedienu, kas tika izdarīts uz operatoriem, lai tie pazeminātu cenas un tādējādi izvairītos no noteikumu ieviešanas administratīvā kārtībā, īsziņu pakalpojumu viesabonēšanas cenas pagājušajā gadā būtiski nav mainījušās.

3.4. Tā kā Regulas Nr. 717/2007 piemērošanas rezultātā konkurence nav palielinājusies un konkurences veicināšana, palielinot alternatīvo operatoru skaitu, nav iespējama frekvenču ierobežoto resursu dēļ, Komisija bija spiesta ierosināt

— pagarināt šīs regulas termiņu pēc 2010. gada 30. jūnija vēl par trīs gadiem;

— noteikt viesabonēšanas balss zvanu tarifiem jaunas maksimālās robežvērtības, ko mobilo sakaru operatori var piemērot pagarinājuma periodā;

— precizēt prasības tarifu noteikšanai par sekundi;

— pārcelt datumu, kurā paredzēts pazemināt cenu robežvērtību viesabonēšanas balss zvaniem, no 2009. gada 30. augusta uz 2009. gada 1. jūliju;

— iekļaut Regulas Nr. 717/2007 darbības jomā īsziņu viesabonēšanas pakalpojumus Kopienā;

— noteikt vairumtirdzniecības cenas robežvērtību datu viesabonēšanas pakalpojumiem, nodrošināt cenu pārredzamību un ieviest aizsargmehānismus;

— veicināt cenu pārredzamību.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 27. jūnija Regula (EK) Nr. 717/2007 par viesabonēšanu publiskajos mobilo telefonsakaru tīklos Kopienā, ar ko groza Direktīvu 2002/21/EK.

⁽²⁾ Ziņotājs Hernandez Bataller kgs, OV C 324, 30.12.2006., 42. lpp.

⁽³⁾ COM(2008) 579 galīgā redakcija.

⁽⁴⁾ SEC(2008) 2489 un SEC(2008) 2490.

4. Īpašas piezīmes.

4.1. Atzinumā par Regulu Nr. 717/2007 EESK stingri atbalstīja Komisijas mērķi panākt viesabonēšanas cenu samazināšanu līdz pat 70 %, kas patērētājiem ļautu ietaupīt apmēram 5 miljardus euro.

4.2. Priekšlikumā par maksimālo cenu atkārtotu samazināšanu (skatīt tabulu) minētais mērķis tiks pārsniegts, jo ienākošo zvanu cenas tiks pazeminātas par 76 %, savukārt izejošo zvanu cenas par 55,8 %.

Euro/min bez PVN	Vairumtirdzniecības cena	Starpība %	Mazumtirdzniecības cena MOC (*)	Starpība %	Mazumtirdzniecības cena MTC (**)	Starpība %
vidējā cena pirms 01.09.2007.			0,7692		0,417	
Regulā Nr. 717/2007 noteiktā cena						
maksimālā cena no 01.09.2007 līdz 31.08.2008.	0,30		0,49		0,24	
maksimālā cena no 01.09.2008 līdz 30.06.2009. (***)	0,28	6,67	0,46	6,12	0,22	8,33
maksimālā cena no 01.07.2009 (***) līdz 30.06.2010.	0,26	7,14	0,43	6,52	0,19	13,64
Priekšlikums regulai COM(2008) 580						
maksimālā cena no 01.07.2010 līdz 30.06.2011.	0,23	11,54	0,40	6,98	0,16	15,79
maksimālā cena no 01.07.2011 līdz 30.06.2012.	0,20	13,04	0,37	7,50	0,13	18,75
maksimālā cena no 01.07.2012 līdz 30.06.2013.	0,17	15,00	0,34	8,11	0,10	23,75
kopējais pazeminājums			0,4292	55,79	0,317	76,01

(*) MOC = mobile originating call/izejošais zvans.

(**) MTC = mobile terminal call/ienākošais zvans.

(***) Komisija ierosina pārcelt sākotnēji noteikto datumu no 2009. gada 30. augusta uz 2009. gada 1. jūliju.

4.3. EESK atzinīgi vērtē jaunus priekšlikumus un Komisijas iniciatīvu, uzskatot, ka tā ir vajadzīga un samērīga un turklāt nostiprina patērētāju tiesības būt informētiem, tādējādi uzlabojot patērētāju tiesību aizsardzības un cenu pārredzamības līmeni.

4.4. EESK ar gandarījumu atzīmē, ka saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju ar Regulu Nr. 717/2007 noteiktās cenu pazemināšanas rezultātā darba vietu skaits šajā nozarē nav samazinājies un darba apstākļi nav pasliktinājušies.

4.5. Komisijas izpētes dokumentos ir nošķirti balss sakaru un SMS "priekšapmaksas" un "pēcapmaksas" pakalpojumi. Tomēr Komisijas noteiktajā vai ierosinātajā cenu struktūrā šis nošķirums netiek ņemts vērā, lai gan operatoru ieņēmumi abos gadījumos būtiski atšķiras.

4.6. Turklāt EESK uzskata, ka Eiropas Parlamenta prasība novērtēt regulas ietekmi uz mazajiem mobilo telefonsakaru pakalpojumu sniedzējiem Kopienā un to nozīmi Kopienas viesabonēšanas tirgū ir izskatīta ļoti virspusēji.

4.7. Atzinumā par Regulu Nr. 717/2007 EESK pauda bažas, ka regulas piemērošana varētu izraisīt mobilo telefonsakaru cenu koriģēšanu valstu līmenī un atsevišķos gadījumos likt operatoriem segt izmaksas, palielinot ieņēmumus no citiem pakalpojumiem.

4.8. Komisija secina, ka kopš maksimālās cenas noteikšanas ar Regulu Nr. 717/2007 nav novērots tarifu kāpums valstu līmenī. Tomēr jāatzīmē, ka daži operatori ievērojami palielināja viesabonēšanas cenu zvaniem, kas uzsākti vai beidzas trešās valstīs ārpus ES, kurās Komisija vai valstu regulējošās iestādes nav kompetentas.

4.9. Lai gan regulā noteiktās mazumtirdzniecības cenas robežvērtība ir izteikta cenā par minūti, Komisijas vēlējās dot priekšroku risinājumam, kas dod iespēju operatoriem piemērot maksimālo maksu par savienojumu, kas atbilst viesabonēšanā veiktā zvana pirmajām 30 sekundēm, un pēc tam iekasēt maksu par sekundi.

4.10. Tomēr daudzi operatori turpināja rīkoties tāpat kā agrāk vai pat izmainīja cenu struktūru, iekasējot maksu par laika vienībām līdz pat 60 sekundēm, pārsniedzot tādējādi noteiktās 30 sekundes. Tika noskaidrots, ka izejošo zvānu ilgums, par ko tiek iekasēta maksa, par aptuveni 24 % pārsniedz minēto zvānu reālo ilgumu.

4.11. Komisijas jaunajā priekšlikumā paredzēts no 2009. gada 1. jūlija piemērot tarifu par sekundi par jebkuru regulēto izejošo vai ienākošo zvānu viesabonēšanā, ar iespēju piemērot maksu par savienojumu, kas nepārsniedz pirmās 30 sekundes. Šo maksu par savienojuma pirmajām 30 sekundēm pamato fakts, ka jebkura, pat ļoti īsa zvāna nodrošināšanai ir vajadzīgi ievērojami tehniskie līdzekļi.

4.12. Tomēr šāda atkāpšanās no vispārīgiem noteikumiem, kas attiecas uz tarifu par sekundi, skar tikai izejošos zvānus, lai gan arī ienākošiem zvāniem ir jāizmanto ievērojami tehniskie līdzekļi.

4.13. Komisijas priekšlikumā ierosināts pārcelt datumu, kurā paredzēts pazemināt vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenu robežvērtību balss zvāniem viesabonēšanā, no 2009. gada 30. augusta uz 2009. gada 1. jūliju, lai lietotāji varētu izmantot jaunus tarifus periodā, kad ir vislielākais pieprasījums pēc minētajiem pakalpojumiem. Tādēļ regulai jāstājas spēkā jau tuvākajā laikā.

4.14. Komisijas priekšlikumā paredzēts, ka no 2009. gada 1. jūlija līdz 2013. gada 30. jūnijam īstīnām tiks ieviests maksimālais "Eiropas tarifs", kas nedrīkst pārsniegt 0,11 *euro*, un vairumtirdzniecības cenas robežvērtība 0,04 *euro* apmērā.

4.15. Attiecībā uz datu pārraides pakalpojumiem viesabonēšanā Komisijas priekšlikumā pašreiz nav paredzēts cenu regulējums mazumtirdzniecības līmenī, bet no 01.07.2009 noteikta vairumtirdzniecības vidējās cenas maksimālā robežvērtība 1 EUR/MB. Taču regulas priekšlikuma apsvērumos Komisija secina, ka datu pārraides pakalpojumu mazumtirdzniecības tarifi viesabonēšanā ir augsti un ka šajā tirgū nav pietiekamas konkurences, un pauž bažas par šādu situāciju, vēl jo vairāk tādēļ, ka arī cenu pārredzamība netiek pilnībā ievērota.

4.16. Šādos apstākļos EESK apšaubā, ka citi līdzekļi, lai nodrošinātu datu pārraides pakalpojumu pieejamību, piemēram, vispārēja piekļuve bezvadu internetam, varēs palielināt konkurenci. EESK uzskata, ka Komisijai būtu nekavējoties jānosaka cenas arī šajā tirgū.

4.17. Priekšlikumā paredzēts arī ieviest mehānismu, kas pārtrauc pakalpojuma izmantošanas iespēju, līdzko tiek sasniegts klienta brīvi noteikts limits, un kas automātiski nosūta brīdinājumu par tuvošanos šim limitam.

4.18. Lai cik piemērots arī nebūtu šāds mehānisms, tas saistīts ar būtiskām tehniskām problēmām un var bloķēt klientam piekļuvi pakalpojumiem, ja klientam vienkāršā veidā nebūs iespēja palielināt paša noteikto limitu. Turklāt šāds mehānisms nekādi nesekmē pārredzamību un tarifu orientēšanu uz izmaksām. EESK pauž nožēlu, ka šie jautājumi nav izskatīti ietekmes novērtējumā.

4.19. Komisijas priekšlikuma mērķis ir arī veicināt cenu pārredzamību. Lai to panāktu, priekšlikumā paredzēts uzlikt mobilo sakaru sniedzējiem par pienākumu sniegt viesabonentiem, kad tie ierodas citā dalībvalstī, personalizētu informāciju par tarifiem, tai skaitā īsziņu un datu nosūtīšanas tarifiem viesabonēšanā.

4.20. EESK atzinīgi vērtē šo ierosinājumu ar nosacījumu, ka jāizvairās no vairākkārtēju informatīvo paziņojumu nosūtīšanas ikreiz, kad tiek šķērsota robeža, un jānodrošina, lai minētā informācija būtu skaidra, saprotama un salīdzināma ar citiem piedāvājumiem.

Briselē, 2009. gada 15. janvārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI